

Rec(2000)023
Ukrainian version

Рада Європи
Комітет Міністрів

Рекомендація №. R (2000) 23

Комітету Міністрів державам - членам щодо незалежності та функцій регулюючих органів в телерадіомовленнєвому секторі

(ухвалена Комітетом Міністрів 20 грудня 2000 року на 735 - му засіданні заступників міністрів)

---

¹ При прийнятті цієї Рекомендації делегація Російської Федерації висловила проти деяких керівних принципів, викладених у додатку.

Комітет Міністрів, згідно з положенням Статті 15.b Статуту Ради Європи,

вважаючи, що метою Ради Європи є досягнення більшого згуртування її членів задля захисту і втілення в життя ідеалів та принципів, які є їхнім спільним надбанням, а також задля сприяння їхньому економічному та соціальному прогресові;

беручи до уваги статтю 10 Європейської конвенції з прав людини, як вона інтерпретується Європейським судом з прав людини;

пам'ятаючи, наскільки важливою для демократичного суспільства є наявність широкого спектра незалежних та самостійних засобів комунікації, які дозволяють відображати розмаїття думок та точок зору, як це заявлено в Декларації про свободу самовираження та інформації від 29 квітня 1982 року;

підкреслюючи важливу роль, яку в сучасних демократичних суспільствах відіграють телерадіомовленнєві засоби інформації;

наполягаючи на тому, що для гарантування широкого спектра незалежних та самостійних телерадіомовленнєвих засобів інформації необхідно забезпечити розумне і виважене регулювання цього сектора, аби гарантувати свободу цих ЗМІ і водночас урівноважити цю свободу з іншими законними правами та інтересами;

беручи до уваги, що для досягнення цієї мети важливу роль в рамках законодавства мають відігравати спеціально призначені незалежні органи регулювання телерадіомовленнєвого сектору, які мають професійні знання в цій галузі;

враховуючи, що технічні та економічні досягнення, які спричиняють розширення та подальше ускладнення цього сектора, впливатимуть на роль означених органів і зможуть викликати потребу в ширшій застосовуваності регулювання, окрім прийнятих самими телемовниками заходів саморегулювання;

визнаючи, що відповідно до своїх законодавчих систем, а також до демократичних та культурних традицій країни - члени по - різному побудували свої регулюючі органи, в результаті чого існують різноманітні засоби, покликані, наскільки це можливо, забезпечити незалежність, ефективність та прозорість;

враховуючи, з огляду на все вищесказане, важливість того, щоб держави - члени гарантували регулюючим органам в телерадіомовленні справжню незалежність, зокрема через звіт правил, які регламентують усі аспекти їхньої діяльності і за допомогою засобів, які дозволяють їм виконувати свої функції дієво і ефективно;

рекомендує урядам держав - членів:

- a. заснувати, якщо вони цього ще не зробили, незалежні регулюючі органи в телерадіомовленні;
- b. включити в своє законодавство положення, а в програми дій заходи, які надавали б регулюючим органам в телерадіомовленні повноважень, які дозволяли б їм виконувати їхні завдання, як це передбачено національним законодавством,

ефективно, незалежно і гласно, відповідно до керівних принципів, сформульованих у додатку до цієї Рекомендації;

- с. довести ці керівні принципи до відомих регулюючих органів у телерадіомовленні, зацікавлених державних органів та професійних груп, а також широкої громадськості, при забезпеченні дійсної незалежності цих регулюючих органів стосовно будь-якого втручання в їхню діяльність.

Додаток до рекомендації REC (2000) 23

Керівні принципи стосовно незалежності та функцій регулюючих органів в телерадіомовленні

I. Загальна законодавча структура

1. Держави - члени повинні забезпечити створення і безперешкодне функціонування регулюючих органів в телерадіомовленні шляхом розробки відповідної структури. У правилах та процедурах, які визначають діяльність регулюючих органів, чи торкаються її, має бути чітко сформульований принцип ствердження та захисту їхньої незалежності.
2. Законодавство повинне чітко визначати обов'язки і повноваження регулюючих органів у радіотелемовленні, а також методи забезпечення їхньої підзвітності, порядок призначення їхніх членів та умови фінансування.

II. Призначення, склад, робота.

3. Правила, що регламентують регулюючі органи в телерадіомовленні, зокрема їхній склад, є основним елементом їхньої незалежності. Тож сформульовані вони мають бути таким чином, аби захистити регулюючі органи від будь-якого втручання особливо політичних сил чи економічних інтересів.
4. Для цього мають бути визначені чіткі правила на випадок можливого конфлікту інтересів, аби не допустити:
  - щоб регулюючі органи знаходилися під впливом політичної влади;
  - щоб члени регулюючих органів займали посади, чи мали зиск з підприємств, або інших закладів в секторі засобів масової інформації, чи в близьких до нього секторах, що могло б призвести до зіткнення інтересів у зв'язку з тим, що вони є членами регулюючого органу.
5. Втім, правила мали б гарантувати, що члени цих органів:
  - призначаються демократичним і гласним шляхом;
  - не можуть отримувати жодних повноважень чи інструкцій від жодної особи, чи інстанції;

- утримуються від будь - яких заяв, чи дій, що могли б зашкодити незалежності у виконанні ними їхніх функцій, чи принести їм якийсь зиск.
6. Нарешті, необхідно визначити чіткі правила щодо можливості відкликання членів регулюючих органів таким чином, щоб це відкликання не можна було використати як засіб політичного тиску.
7. Зокрема, відкликання може застосовуватися лише в разі недотримання правил щодо недопущення конфлікту інтересів, або ж належним чином засвідченої неспроможності виконувати свої повноваження; у цьому разі за даною особою зберігається можливість оскаржити своє звільнення в суді. Втім, звільнення на підставі правопорушення, пов'язаного чи ні з виконанням цією особою службових обов'язків, може допускатися лише в серйозних, визначених законодавством випадках, при чому остаточне рішення може винести лише суд.
8. Враховуючи специфіку телерадіомовлення і особливості його завдань, до складу регулюючих органів мають входити фахівці з тих питань, які входять до їхньої компетенції.

III. Фінансова незалежність

9. Умови фінансування регулюючих органів - ще один ключовий елемент їхньої незалежності - повинні бути визначені законом за чітко розробленою схемою, з зазначенням орієнтованих витрат на діяльність регулюючих органів, аби дозволити їм у повній мірі і незалежно виконувати свої функції.
10. Державні органи не повинні використовувати свою владу при прийнятті фінансових рішень, аби не зашкодити незалежності регулюючих органів. Втім, їхньої незалежності не повинне порушувати й звернення до послуг, чи експертизи органів державної влади та третіх осіб.
11. Системи фінансування мають використовувати, де це можливо, механізми, які не залежать від експромтних рішень державних чи приватних органів.

IV. Повноваження та компетенції

Повноваження щодо регулювання

12. За умови чітко визначеної законодавцем передачі повноважень регулюючі органи повинні мати право приймати постанови і керівні принципи стосовно діяльності телемовників. В рамках законодавства для них також повинне передбачатися право встановлення внутрішніх правил.

Видача ліцензій

13. Одним з основних завдань регулюючих органів в телерадіомовленні є звичайно видача ліцензій на мовлення. У законодавстві повинні чітко визначатися основні умови та критерії видачі і продовження ліцензій на мовлення.

14. Правила, які визначають порядок ліцензування мовлення, мають бути чіткими й точними і застосовуватися відкрито, гласно і неупереджено. Рішення, які приймаються в цьому напрямку регулюючими органами, мають відповідним чином висвітлюватися.

15. Регулюючі органи в телерадіомовленні мають бути залучені до процесу планування національних частот, що надаються телерадіомовним службам. Їм повинне бути надане право дозволяти ліцензіатам передавати свої програми на відведених для телерадіомовлення частотах. Жодним чином це не стосується виділення частот операторам трансляційних мереж за телекомунікаційним законодавством.

16. Відразу після складання переліку частот регулюючі органи мають відповідним чином повідомити широкому загалу про приймання заявок на конкурс. В оголошенні про проведення конкурсу визначається перелік вимог, як то тип послуги, мінімальна тривалість програм, зони географічного охоплення, тип фінансування, будь - які ліцензійні збори, а якщо це важливо для кандидатів, то і технічні параметри, яким вони повинні відповідати. Враховуючі залучення спільних інтересів, держави - члени можуть застосовувати різний порядок виділення телерадіомовних частот суспільним телемовникам.

17. В оголошенні про проведення конкурсу обов'язково визначається зміст заявки на ліцензію, а також документи, які неодмінно мають подати пошукачі. Зокрема, пошукачі повинні вказати структуру своєї компанії, власників і капітал підприємства, а також зміст і тривалість пропонованих програм.

Нагляд за дотриманням телемовниками своїх обов'язків

18. Ще однією невід'ємною функцією регулюючих органів має стати нагляд за дотриманням умов, записаних в законодавчих актах та ліцензіях, які видаються телемовникам. Зокрема Сторони мають забезпечувати дотримання телемовниками, що знаходяться під їхньою юрисдикцією, принципів, викладених в Європейській конвенції про транскордонне телебачення, а особливо в положеннях статті 7 цієї конвенції.

19. Регулюючі органи не повинні здійснювати попередній контроль над програмами, ось чому моніторинг програм повинен завжди проводитися після виходу програми в ефір.

20. Регулюючим органам повинне надаватися право вимагати від телемовників і отримувати інформацію, коли це потрібно для виконання ними їхніх завдань.

21. Регулюючим органам повинне бути надане право розглядати будь - які скарги стосовно діяльності телемовників в межах своєї компетенції і регулярно публікувати своє рішення по них.

22. В разі недотримання телемовником законодавства, чи умов, зазначених в його ліцензії, регулюючі органи повинні мати право накладати покарання у відповідності до закону.

23. Треба встановити діапазон покарань, передбачених законодавством, починаючи з попередження. Покарання має бути відповідним і не повинне накладатися до того, як

телемовник отримає можливість висловити свою думку з питання, яке розглядається. Крім того усі покарання можуть бути переглянуті компетентними інстанціями відповідно до національного законодавства.

Повноваження стосовно громадських телемовників

24. На регулюючі органи також може бути покладене виконання завдань, які звичайно покладаються на спеціальні органи нагляду за громадськими телерадіомовними організаціями. При цьому має дотримуватися їхня редакційна незалежність та інституційна самостійність.

V. Підзвітність

25. Регулюючі органи мають бути підзвітними перед громадськістю за свою діяльність. Вони мають, наприклад, публікувати регулярні чи спеціальні звіти стосовно їхньої роботи та виконання ними покладених на них завдань.

26. З метою забезпечення незалежності регулюючих органів і одночасно для того, щоб вони несли відповідальність за свої дії, необхідно, щоб нагляд за ними здійснювався лише з огляду на законність їхньої діяльності, а також на правильність і прозорість їхніх фінансових операцій. З огляду на законність їхньої діяльності цей нагляд повинен здійснюватися виключно *a posteriori*. Положення про відповідальність регулюючих органів і нагляд за ними повинні бути чітко визначені в законах, які до них застосовуються.

27. Усі рішення та постанови, які приймають регулюючі органи, повинні бути:

- відповідним чином аргументовані відповідно до національного права;
- відкриті для перегляду з боку компетентних органів у відповідності з національним законодавством;
- доведені до громадськості.